

POSTANOWIENIE

Dnia 11 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Pietrzykowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska

w sprawie ze skargi J. G.

o wznowienie postępowania zakończonego

prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S.

z dnia 20 września 2011r., sygn. akt II Ca (...) wydanym

w sprawie z powództwa J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W. i Skarbowi

Państwa - Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w Ś.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 maja 2018 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w S.

z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt II Ca (...),

1. oddala zażalenie;

**2. nie obciąża powoda kosztami postępowania
zażaleniowego;**

**3. przyznaje adwokatowi J. K. kwotę 1.800 (tysiąc osiemset)
złotych powiększoną o 23% podatku VAT od Skarbu Państwa -
Sądu Okręgowego w S. tytułem wynagrodzenia za udzielenie
powodowi z urzędu nieopłaconej pomocy prawnej w
postępowaniu zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z dnia 7 grudnia 2017 r. odrzucił skargę J.G. o wznowienie postępowania w sprawie z powództwa J.G. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w W. i Skarbowi Państwa Naczelnikowi Urzędu Skarbowego w Ś. o zapłatę, zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 20 września 2011 r., oraz przyznał Adwokatowi J. K. od Skarbu Państwa Sądowi Okręgowemu w S. kwotę 3 600 zł powiększoną o podatek Vat tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi w postępowaniu skargowym. W dniu 5 stycznia 2018 r. powód wniósł zażalenie na to postanowienie. Podkreślił, że w dniu 14 czerwca 2017 r. J. G. wniósł do Sądu Okręgowego w S. skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w S. z dnia 29 września 2011 r., powołując się na to, że jako osoba chora na schizofrenię paranoidalną dotychczas nie był reprezentowany przez pełnomocnika, oraz na uchybienia proceduralne, których dopuściły się Sądy Rejonowy i Okręgowy. Sąd Okręgowy wskazał, że, po pierwsze, skarga została wniesiona po upływie terminu pięcioletniego, przewidzianego w art. 408 k.p.c., po drugie zaś po upływie terminu trzymiesięcznego, wskazanego w art. 407 § 1 k.p.c. Skoro bowiem powód stawiał się na rozprawę apelacyjną, na której oddalano jego apelację, zatem o treści wyroku wiedział już 20 września 2011 r. Po trzecie, skarżący, poza powołaniem się na jednostkę chorobową, nie wykazał, że konieczny w sprawie był udział jego pełnomocnika. Ponadto, chociaż na rozprawie apelacyjnej nie był obecny pełnomocnik ustanowiony dla powoda z urzędu, z uwagi na wypowiedzenie przez J. G. pełnomocnictwa radcy prawnemu M. D., to jednak powód uczestniczył w posiedzeniu, składał wnioski i oświadczenia oraz zapoznał się z treścią ogłoszonego orzeczenia.

Skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego, zarzucając naruszenie art. 410 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 408 k.p.c., po upływie lat dziesięciu od dnia uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem przypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. Jednakże przed zmianą tego przepisu dokonaną przez ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2017 r., poz. 187), która weszła w życie dnia 15 lutego 2017 r., wspomniany termin wynosił pięć lat. Zgodnie z częścią I wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 22 września 2015 r., SK 21/14 (OTK-A 2015, nr 8, poz. 122), art. 408 k.p.c. w zakresie, w jakim po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie pozwala żądać wznowienia postępowania z powodu nieważności wynikającej z naruszenia art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r., zmienionej następnie Protokołami nr 3, 5 i 8 oraz uzupełnionej Protokołem nr 2 (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, z 1995 r. Nr 36, poz. 175, 176 i 177, z 1998 r. Nr 147, poz. 962, z 2001 r. Nr 23, poz. 266, z 2003 r. Nr 42, poz. 364 oraz z 2010 r. Nr 90, poz. 587), o którym ostatecznie orzekł Europejski Trybunał Praw Człowieka, jest niezgodny z art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Jednocześnie Trybunał Konstytucyjny przyjął w części II wyroku, że przepis wymieniony w części I, w zakresie tam wskazanym, traci moc obowiązującą z upływem 18 (osiemnastu) miesięcy od dnia ogłoszenia wyroku w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z dnia 2 października 2015 r., poz. 1527). Niewątpliwie więc proces legislacyjny, prowadzący do zmiany art. 408 k.p.c., zakończył się przed upływem terminu 18 miesięcy wskazanego w wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

W konsekwencji należy więc przyjąć, termin pięciu lat przewidziany w art. 408 k.p.c. w pierwotnym brzmieniu miał zastosowanie w niniejszej sprawie oraz niewątpliwie upłynął przed wniesieniem skargi o wznowienie postępowania (skarga została wniesiona w dniu 14 czerwca 2017 r. od prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 września 2011 r.). Wymaga jednak rozważenia, czy skarżący był pozbawiony możliwości działania lub nie był należycie reprezentowany. Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że skoro skarżący uczestniczył w posiedzeniu, składał wnioski i oświadczenia oraz zapoznał się z treścią ogłoszonego orzeczenia, to oczywiście nie był pozbawiony możliwości działania. Nie można też przyjąć że

skarżący nie był należycie reprezentowany tylko z tego powodu, że wypowiedział pełnomocnictwo radcy prawnemu ustanowionemu z urzędu. Poza tym skarżący, mimo choroby, miał zdolność procesową i w związku z tym nie musiał być reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego (art. 65 i 66 k.p.c.). W konsekwencji nie została przez skarżącego wykazana podstawa wznowienia określona w art. 401 pkt 2 k.p.c., zatem Sąd Okręgowy trafnie przyjął, że upłynął również termin trzymiesięczny, o którym mowa w art. 407 § 1 k.p.c.

Z przedstawionych powodów orzeczono, jak w sentencji (art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 1 i § 3 k.p.c.).

aj